

СВЕТОВЕ / ЦВЕТОВЕ

КРИСТИН ЮРУКОВА

Лирика

2013

Copyright©2013
Кристин Юркова

Всички права запазени. Някоя част от тази книга не може да се копира или размножава в никаква форма освен при цитиране на малки откъси в рецензии без писменото съгласие на автора.

СЪДЪРЖАНИЕ

ТАЛАНТЪТ.....	4
МИСИЯТА НА СВЕТИТЕ БРАТЯ.....	4
СВЕТИ КЛИМЕНТ.....	4
АЗБУЧНАТА МОЛИТВА.....	5
ЕПИСКОП УЛФИЛА.....	6
РЕЙМСКОТО ЕВАНГЕЛИЕ.....	7
ОТЕЦ ПАИСИЙ.....	7
ПЕТЪР ПАРЧЕВИЧ.....	8
АБАГАР.....	8
В ГЛАСА МУ - ГЛАСОВЕТЕ ВИ ЧУВАМЕ /НА БОРИС ХРИСТОВ/.....	8
НА ЗАХАРИ ЗОГРАФСТВОТА.....	9
ЗАВЕРАТА ДАНОВ/НА ХРИСТО Г. ДАНОВ/.....	11
ЗЪБЕРИТЕ, КУЛИТЕ НА ГОРАТА /НА СТОЮ ШИШКОВ/.....	11
ПАСТИРЪТ /НА ГЕОРГИ ДАНЧОВ/.....	12
ДУМИ ДО КУРШУМИТЕ /НА ЯВОРОВ/.....	12
ХВЪРЧАЩИТЕ ЛИСТЧЕТА /НА ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ/.....	13
НА СПАСИТЕЛИТЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЕВРЕИ.....	14
ПОСЛЕДНАТА ЛЮБОВ /НА МАРА БЕЛЧЕВА/.....	14
ТЪМИТЕ /НА ПЕТКО СТАЙНОВ/.....	15
ИЗДАТЕЛСТВОТО /НА СОФИЯ ЮРУКОВА/.....	16
СЪЗИДАНИЯ, ИЗГНАНИЯ /НА КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ/.....	17
КОКИЧЕТАТА НА ДЪЖДА /НА АТАНАС ДАЛЧЕВ/.....	17
МАЙСТОРЛЪКА /НА ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ – МАЙСТОРА/.....	18
МУЗАТА НА ХРИСТО СТАНЧЕВ.....	20
СВИРАЧЪТ НА ЗМЕЙОВИТЕ СВАТБИ /НА ИВАН МИЛЕВ/.....	21
ОКОТО /НА ГЕО МИЛЕВ/.....	21
ЩЪРКЪТ ЩУР /НА КОНСТАНТИН ЩЪРКЕЛОВ/.....	22
ГЕОРГИ УРУМОВ – КАЛИАКРАТА.....	23
РЪКАТА /НА ЗЛАТЮ БОЯДЖИЕВ/.....	24
ЦАРСКИТЕ ПРЕСТОЛИ /НА ЦАНКО ЛАВРЕНОВ/.....	25
СКИТАЛЧЕСТВАТА НА СИРАКА /СИРАК СКИТНИК/.....	26
ЛЪКЪТ НА ЦИГУЛКАТА /НА СТОЙКА МИЛАНОВА/.....	26
ВИА МАРГУТА /НА АСЕН И ИЛИЯ ПЕЙКОВИ/.....	27
НА СТЕФАН И СИМЕОН ГРУЕВИ.....	28
ИСТОРИИТЕ, ЛИТЕРАТУРИТЕ /НА ХРИСТО ОГНЯНОВ/.....	28
ЖИВОТ ПОД ОБСАДА /НА СЛАВКА ДЕНЕВА/.....	29
СТРАННИК В НОЩТА /НА ГЕНКО ГЕНКОВ/.....	30
ЧАНОВЕТЕ /НА РАДУЛ ШИШКОВ/.....	30
ДЖАЗ /НА ЙОАН И МИЛЧО ЛЕВИЕВИ/.....	31
АКРОБАТИКИ /НА СТОЯН ЦАНЕВ/.....	31
БРЕГОВЕ /ПО КАРТИНИ НА ВАНКО УРУМОВ/.....	32
ОБРИЧАНИЯ /НА АТАНАС ЯРАНОВ/.....	33
ХАРАКТЕРЪТ, ТАЛАНТЪТ /НА СЕСТРА МИ МАРЛЕНА/.....	33
НЕЗАВИСИМ И В НЕВЪЗМОЖНОТО /НА РАШКО СУГАРЕВ/.....	35
ЗАГАДКАТА /НА ДИМИТЪР ЧИЛИКОВ/.....	36
ОПОЗОРЕНИТЕ /НА ТРАЯН РАДЕВ/.....	37
ПОКЛОНЕНИЕ ПРЕД ХУДОЖНИЧКАТА /НА ЕЛЕНА КАБЛЕШКОВА/.....	37
ЗА НАПИСАНИ СТИХОВЕ /НА ЙОРДАН РУСКОВ/.....	39
ЛАГЕРНА ПОЕЗИЯ.....	39
БОРИС ГЕОРГИЕВ И ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	40
БЪЛГАРСКИЯТ ГАНДИ /НА ЙОРДАН КОВАЧЕВ/.....	40
ТЕЖЕСТТА НА БОИТЕ /НА ИВАН ГЕОРГИЕВ-РЕМБРАНДА/.....	41
УБЕЖИЩЕ /НА АСЕН ХРИСТОФОРОВ/.....	41
ЗА ХОРАТА БЕЗ БЪДЕЩЕ /НА БЛАГА ДИМИТРОВА/.....	42
СЦЕНАТА /НА РАДКО ДИШЛИЕВ/.....	43
АДАПТАЦИЯ /НА АНТОНИ ГЕНОВ/.....	43
МЪЛЧАНИЕТО НА ПОЕТА /НА БОРИС ХРИСТОВ/.....	44
ХУДОЖНИКЪТ НА ГРАВЮРИ /НА ПЕТЪР ЛАЗАРОВ/.....	44

ТАЛАНТЪТ

Само него, таланта, получиха в дар -
и как мощно го пожелаваха,
и как вярно му се отдаваха,
как на отшелници
заради него ставаха
и след най-страшен разгул,
как го хранеха и как го пояха -
с кръв и с късове плът,
голяма плата за него плащаха,
главите си на тепсия поднасяха,
но него никога не изпуснаха,
нито заровиха, защото –
Божието -Богу.
Дарът е за даряване.

МИСИЯТА НА СВЕТИТЕ БРАТЯ

Древните знания
достигнаха до времето им
чрез тях –
руните на българите
и древноевропейските
знаци от Караново
и от Градешница -
заселиха се
в писмеността им,
за да изпишат
Светите Писания.
И тогава мисията им
стана възможна.
Краят и, който на начало
се обърна -
в страната на българите.
Не – колонизиране
чрез християнство,
а пробуждане в Исус
чрез паметта на народа.
Откриване
на самите себе си
чрез своето.

СВЕТИ КЛИМЕНТ

Свети светията в свещените текстове,
в преводите за славянските племена,
така гъсто омесени, че думите им
странстват от език в език,
в единия часът е година,

в друг времето е доба или час.
Съвокуплявали са се дълго словесата
както народите, които са ги говорели
и сега са така подобни,
че са зърна на броеница скъсана,
разпилени по всички кътчета,
в които е бродил
и мислил човека,
говорил този език.
За да бъдат записани,
някой трябва да предостави
царство не на армии, а на пера,
кой друг да го стори
освен царството
на знаците древни,
от които е изпърхала
първата писменост
на хората.
И перата заскриптяват
в скрипториите,
La Sacra Scrittura
проговаря на български,
един от европейските мизи,
наречени българи,
става ядрото на мозъка на Кутмичевица,
от него се роят клетките на паметта,
от него се вдига приборът
на духовните енергии.
той е водачът на събирането
на съществуването в език.
Отшелничеството му
е нужно на Словото -
да извика божествената му същност.
Образът му от Охрид - стъбло на дърво,
от което току-що са свалили кората
като кожа обелена,
сякаш винаги е бил там,
в сърцевината на вечността.
И се разбрало,
че когато Светите братя
открили мощите на свети Климент,
то било знак свише
за делото на следващия свети Климент.

АЗБУЧНАТА МОЛИТВА

Плетениците,
винетките,
рисунките
от Слово,
Словото като образ
и словото като код,

акростихове
за брод и за овраг,
катерене по нотната
стълбица
на Азбучната молитва -
и азбучните истини
на славословие стават,
на църковни сводове
от напеви
на Йоан Кукузел.
Каскада от водопади,
хвърлящи се самозабвенно
един в друг,
разливащи неспирно
заливи за игрите
ласкави на светлините,
заложен в ядрата слънчеви
на думите,
за кръстосванията
и умножаванията на дъгите
венцоносни
от ум и от разум.
Поезията на молитвата,
поезията като молитва.

И планетата става Потир
от човешко съзнание
за красивото и доброто,
проявление на една
безпределно ясна
и видима мисъл - Божията.

ЕПИСКОП УЛФИЛА

Върху земята,
обрасла от знаците
на древноевропейската
писменост,
прораства азбуката
на епископ Улфила,
от същата почва,
от която глаголицата
и кирилицата
ще покълнат.
Християнска Европа
развързва словото си
в рождената люлка
на общия език.
Пътешествията
на преводите
на Свещените Писания

на Улфила
и на Светите братя
предстоят -
истинските обединители
на Европа.

РЕЙМСКОТО ЕВАНГЕЛИЕ

Глаголи, ромоли,
говори
глаголицата
в Евангелието,
геометриите и,
крачеци
по тракийските могили
и по зъберите на
Кавказ,
пеперудите и
са залепени
по плочките на Елам,
каметроните и
звънят
в псалмопенията
славянски,
уталожили са се
сред симетриите
на Реймската
катедра.
В Реймс колко
клетви свещени
са изслушали
знаците и свещени
от кралете чужди.
Едната цивилизация
е коленичала
и се е покланяла
пред другата,
по-древната
и затова по-знаещата.

ОТЕЦ ПАИСИЙ

В главата му-
патриаршеските
и царските библиотеки,
за съществуването на които
ще съдим от „Историята“ му.
Атонската му килия -
сгушена в пещерата
на Св.Иван Рилски,
в манастирите на

Брегалница и Прарория,
на Търново и Бачково.
С всяка черта на перото му
миналото се възправя
както народът му.
Бъдещето се разкрива
като исихастко видение -
бъдеще чрез пребъдване.

ПЕТЪР ПАРЧЕВИЧ

Дипломат на народ
без държава,
Раковски на XVII-ти век.
Преговаря от негово име
в пратеничества,
в които сам се праща
във Влашко и Полша,
във Виена и Венеция -
те са неговият опит
за организиране
на кръстоносен поход
за освобождение
на светите земи български.
Походът тръгва
чак с чипровските въстаници,
когато него вече го няма,
от всичката обещана войска
на бойното поле
са се явили само робите,
възжелали свободата си.

АБАГАР

Пет страници
първо печатано
българско слово.
Възхвала на Честния кръст
и на излекуването
чрез Божие Слово.
Свитък за носене
на гърди -
„като силни мощи“ -
защита срещу неверие и зло.
Филип Станиславович
слепил щита за битките,
които предстояли.

В ГЛАСА МУ - ГЛАСОВЕТЕ ВИ ЧУВАМЕ /НА БОРИС ХРИСТОВ/

Бумтящи Боянски

водопадите в него,

грохот, тътен,
громол и ромол.

Ветрищата са ножницата
на острието му.

Вдига планини и ги завихря
на въртопи в гърдите ни.

Когато пада надолу,
да не си на пътя му -
светът се срутва,

емне ли се нагоре,
как да останеш
с крака на земята -
гравитацията
отменена е.

В гласа му -
Гласовете ви чуваме
и камбаните -
на живи и мъртви -
всичките сме му
публика.

С него земята ни пее
Многое лега
за себе си.

НА ЗАХАРИ ЗОГРАФСТВАТА

На нищо друго не мязат
зографствата Захаријеви,
дори на майсторлъка
на брат му Димитър
или на Станислава
Доспевски,
с опушените лица
и с кръглите източени
като на танцьорки
ръце и крака,
с дрехите твърди
от брокат,
по които цъфтят
първите български
натюрморти,
тъмни образи,
придошли от

Ведите,
както песните
народни
от българските
Веди,
здравни Индии
сред извивките златни
и чувствени
на виенски барок,
с колело на живота,
отпечатък на Колелото
на трансформациите
на Инг и на Янг
/което се намира
в колекцията му
от чужди рисунки
и графики/.
Включил Зографина
народа си
в духовните си
пътувания между
Мали Азии
и Двуречия
из неговото минало,
преоткривал за него самия
собствената му
мистичност,
на която традициите
на Византия
все с нещо
не достигали.
В иконите му -
Ренесанс по български -
Възраждане
на собствената древност,
в тях
Веда Словена,
Стефан Захариев и
Раковски
с образи
се обаждат.
Икони на християните
уногундури
и кутригури,
на християните
беси, гети, едони,
осветени от
светлините на
пещерите исихастки
край Търново.

ЗАВЕРАТА ДАНОВ/НА ХРИСТО Г. ДАНОВ/

Заверата Данов
с армията магарешка
с наръчните книги
за пожара, който
се подготвя.
Съдбата е велик майстор,
наредила е тъй нещата,
че сиракът от Клисуре
да царува в Печатницата-
развѣдник
на бъдещи мисли.
По букварите му
мало и старо срича
обучението
в свобода.
Не могат да се преброят
страниците отпечатани
на душата му,
сам той е картата
на родината.

ЗЪБЕРИТЕ, КУЛИТЕ НА ГОРАТА /НА СТОЮ ШИШКОВ/

Не чака на ветрищата,
сам се засади
сред росните ливади
на Рожен и Проглед -
те са му бащини двори, -
да прогледа
от място разгледно
с очите на тревите.
Повит е около
елите вити -
те са му сестрите.
Градове белокаменни
са му скалите.
Пие душата му
от белите вади
на Белица
и все не се напива.
Дири душата му
по-голямата душа-
на планината -
чрез нея да диша.
Водач са му песните
на момичките,
тояга му е жезъла.
Ясно слънце
вали отгоре му -

Родопа му се
отплаща -
слага му синии
върху цъфнали
халища,
ръка му целуват
хали и вейки.

ПАСТИРЪТ /НА ГЕОРГИ ДАНЧОВ/

Исус Христос – Велик пастир,
нарисуван върху вратата
в църквата на Светите братя
в Пловдив -
колко невъзможни изходи
му е намерил,
колко врати
на оключения
и заточения
му е отворил.
Смирено четката
е следвала чертите
на образите,
просияли някога
във въртопите от мъка,
тогава, когато
и светлината
е била окована от мрака.
Със същата прецизност,
с която е фалшифицирал
тескеретата на Левски,
сега е изписал
свидетелствата
на изкуството чрез вяра.
Пуснал е Пастира си
Зографинът -
да вади другите
от преизподните,
да ги измъква
от пустините
и тръните,
в които са се залутали
душите им.

Агнецът върху
раменете му
е самият той.

ДУМИ ДО КУРШУМИТЕ /НА ЯВОРОВ/

Ровят, та ровят-

какво ли ще извадят.

Думи до куршумите,
думи по-истински
от света, измамния.

Едни очи, изтекли в черната.

Черни очила - да не вижда чернилката.

Онази, последната рокля
на Лора с розата, от кръв

/няма как, няма как
да се отстрани -
неувяхваща е/.

И едно сърце с големината
на България - подслон
и за евреи, и за арменци.

Проклетията ще намерят
и кикота на слепците
над ослепения,
паднал в купа кюмюр.

А костите му
все Македония
възпяват.

ХВЪРЧАЩИТЕ ЛИСТЧЕТА /НА ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ/

Цял живот
мечта беднякът
да стане
толкова богат,
че да подслони
стиховете си
в книжка.

Накрая
стихчетата
върху листчета
от бележник
се ронят
като виншев цвят
по полетата бойни,
шепнат
на мъртвия,
че не ни е враг,
велят

за чертозите
на разблудните
царкини.

Колко от тях
вятърът
завинаги
е отвял -
това може само
вятърът
да каже.

НА СПАСИТЕЛИТЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЕВРЕИ

Спасението е като Творението -
създава битие.
Спасението никога
не е само за спасените,
то е и за спасителите.
С каквото отмериш, с това ще ти отрежат.
Каквото повикаш, то ще ти е ехото,
ще кънти от вечното.
Ще те настигнат
делата на душата ти -
Горгони-Медузи
или ангели.

Вселенски царе,
папи, патриарси
не можаха да бъдат това,
което бяхте вие.

Броят на спасените -
събран с потомството им -
ето колко деца имате.

ПОСЛЕДНАТА ЛЮБОВ /НА МАРА БЕЛЧЕВА/

Опита се,
с какво нечовешко
усилие се опита
да раздере
завесата
на мрака,
когато Пенчо
прошепна:
„Пуснете светлина.“
Всичко се противопостави
на съдбата
под формата
на мрак,

всуде се противеше
и на съдбата
под формата
на светлина,
когато се появи
новата и последна
любов,
проговорила
на преводачката
на Ницше
на езика му.

Съпротивата
беше напълно
обречена -
нали
така каза Заратустра
и така каза любовта.

ТЪМИТЕ /НА ПЕТКО СТАЙНОВ/

В похитените очи
на Борхеса на българската музика-
езичетата многогласни
на престилките
в трепета, екзалтациите,
обричанията
на ръчениците от Тракия,
езичествата космични
на земята родна с могилиите,
пръстта издули с тайнства
както дъхът дивен на розите-
листенцата.
В композициите му -
кавалът далечен звучи
на Свирача на Иван Милев
от къщата на Стайнови
в Казанлък,
тропотът на конете
танцуващи
от тракийските гробници,
ритуалните им
кръжения по куполите,
пророчествата
на бронзовата глава
на Севт,
лирите на Балкана,
опънали
струните Орфееви..
Била е нужна
тъмата зад очите му,

неслучайно небесата
са му я пратили -
да обходи целия свят,
и невидимия,
тъмата му
от нагнетени блясъци,
от магнитни бури
на атмосфери хиляди,
какво друго да стори
освен сам да е музика,
да преведе напора на
разпукващите се хармонии
до света на зрящите,
да е техният слух.
Тъмната му - огънят,
в който се стапят сплавите
на алхимичния
Ковач на изкуството.
Но той е могъл и друго-
да разходи всеки
през цялата Долина на розите,
да му разкаже
къде какво расте,
как цъфти и как прецъфтява -
очи са му били
очите на жена му,
запометил бил света,
недостъпния,
от нейните описания,
тя била брайловата азбука,
чрез която го разчитал.

ИЗДАТЕЛСТВОТО /НА СОФИЯ ЮРУКОВА/

Ококорено, накокошинено, гладно
българското Възраждане
поглъща времена,
всички наведнаж -
само така може да догони
започнатото в пашкула
от светлина на Бояна.
Чрез една жена
Възраждането протяга ръка
към чуждата мисъл,
една жена сформира
отряда на интелектуалците,
на Гео, Фани и Чавдар
за завръщане в Европа,
за оплождането
на слово чрез слово.

СЪЗИДАНИЯ, ИЗГНАНИЯ /НА КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ/

Там, в самото начало,
където линиите на иконите
минават в линиите на портрети -
при Доспевски и Данчов -
е художничеството му.
И друго художничество
знае ръката му на художник -
чертае в Българската Екзархия
картата на бъдеща България,
след като с френския си
в Тъмницата е довел
дипломатическата помощ
до оключените въстаници.
Министерстванията му
вървят с изгнанията,
писмата му от Рим
са писмата, които
чуждата древност
пише на българската.
Нейде в Италия,
докато с глад е заплащал
чиракуването в рисувачество,
е хвъркнала мечтата му
за Българско Рисувално училище.
Когато в Народния театър
се обръща към министрите:
„Вижте се“, те отговорят
както при Ботев -
„Свестните у нас считат за луди!“
Не може днес да покаже Академията
картините на своя основател -
прогонен от страната,
която създаде,
той отнесе със себе си
картините си,
да се скитат и те
немили-недраги като него-
недостигнали нивга
отново родина.

КОКИЧЕТАТА НА ДЪЖДА /НА АТАНАС ДАЛЧЕВ/

Бели кокичета сади дъждът ти
и мигновено ги отскубва.

Чадърите ти червени-
женски гърди -
бяло мляко пушат.

Момичетата ти в дъжда
зелени коси влачат,
посестрими са
на момичетата
от мрамор на брат ти.

Хлъзгат се и се препъват
в рибешките очи на локвите -
езерата на града.
Толкова мътни -
нито да се огледаш в тях,
нито да се удавиш.

Други мислят ли, мислят -
стиховете ти,
дето ги пишеш,
как така са все хубави,
как да ги сторят на лоши
или барем ги скрият.

МАЙСТОРЛЪКА /НА ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ – МАЙСТОРА/

Измайсторил ги е
Майстора -
световете
български
по български.
Сноповете
от горящи лъчи
в ръцете
на жетварите -
ще ги прогорят.
Дамги
от нагорещено
желязо
по лицата им.
Ритуалът
на слънчевия култ
в жътвата.
Димят телата
на почиващите
из кърищата,
от умората им
тежи земята
под тях.
Гроздето
е нарисувано
с гроздов сок
и със вино.
Лирите

на пазвите
на момите
са кошници
за крушите
и ябълките,
прораснали
от фона
с овошките.
Белят белоноги
Билияни
платна,
бели като
челата им
целомъдрени.
Фронтоваци
се завръщат
от фронта -
кой без крак,
кой без ръка,
спокойни са -
вече няма какво
да губят,
платили са си
платата.
Сред тях сякаш
е баща му,
сакатия.
Стан стануват
разпуканите
от жегата камъни
на Истанбул,
нахвърляни
един върху друг,
вълните на Босфора
се настигат
като мараня
с мараня.

В последния му
автопортрет
в червено
е направил
завещанието си -
отпечатал се е
просто във въздуха,
да е вечно тук
сред момите
и ябълките,
когато няма
да го има.

МУЗАТА НА ХРИСТО СТАНЧЕВ

Съпровождаш го
на всяка крачка,
царице на отвъдното.
Накъде без тебе,
звездна годеницо,
нали ти изпяваш
ариите на годините?
Милостива владетелко
на сънищата,
в капка сън ще удавиш света.
Свещенодействаш
в дъбравите на музите.
Обградила си се с
цъфнали небеса от Свежен
като дим на черешови топчета
/как да ти обясним
какво значи това?/
Русалките на Христо
с тебе в една луна плуват,
кръвта ви от един извор извира.
Ченци, ласка на бляна,
ръката ти – над дланта на художника.
Христо ли рисува или ти?
Галиш боите напластени
по платното -
бучки българска пръст.
Облият камък на Мадоната
от „На нивата“ мляко пуща.
В твоите ренесансови Аркадии
имаш ли очи за Мадоните му,
които раждат на нивата?
Трепкат миглите,
ловят мъгли пеперудени.
Не се изгубвай завинаги,
Музо на художника,
из световите на музите.

Съзираш ли в бъдното
платното на сина му
/в духовния свят и ти,
Ченци, майка си/ -
онзи току-що снет
от кръста Христос
на Нягул-
разпъната България?

Тежи, тежи тялото,
кой, кой ще го носи, Ченци,
чак до Възкресението?

Ченци, повдигни
най-сетне клепки
и ни погледни
с очите неземни -
да узнаем и ние нещо
за земите на музите.

СВИРАЧЪТ НА ЗМЕЙОВИТЕ СВАТБИ /НА ИВАН МИЛЕВ/

Кожухът му- хвърлен
върху кърпи-кожуха
по билото на Балкана,

Нозете му боси в сандалите
шляпат около манастира
в Мъглиж, ангелски очи дирят.

Змейови сватби без него не стават.

Момъкът на българското изкуство
се разхожда като свирач
по стенописите си,

гъдулката му -
тяло на самодива,

кавалът му -
ключ за отключване на плътта -

да излезе на ведрина душата,
да се разтуши, да се повесели.

Ахинора ще го погали
с топящите се пръсти
от неговото Обручение,
отгоре му дъждец ще вали
от блясъците на очите и.

Орхидеите за любимата му
още не са пристигнали
с гондолите от Венеция -
по една за всеки ден.

ОКОТО /НА ГЕО МИЛЕВ/

Край Дойран
езиците му
са още сплетени -
превеждат
съобщения военни

като поезия.
Томчето с немски поети
в джобчето на куртката му
разкрива на хирурга
каква глава
слепа отново.
Взривеното му око
се взира строго,
гледа да не наречем
плявата зърно
и с нея да храним децата си.
Пророците му
още по пазарищата
се скитат,
раздават пророчества за петак
за това, което ще дойде
заради това,
което сме.
Хоро му играят
Ахинорите
на Милев Иван,
задушниците му -
пак от него.

ЩЪРКЪТ ЩУР /НА КОНСТАНТИН ЩЪРКЕЛОВ/

Щръкнал е щъркът
между двата свята.

С клюна си нарязва зеленото
на ресни и мигли за треви и листа,

бели, избелва бялото
да стане по-тънко
от крило на фея,
от дим и мъгла-

с него да изрисува
белите рози за влюбени.

Хвърля мрежи човката
над поляни в полет
по бърда и брегове,
над ели наежени,
над очи от скреж
в окопите на войните.

Гледките са му риболов.

Не могат го стигна, камо ли- вържат.

Като го заточат,
развива заточението
като платно
и почва да рисува по него.

Най-мрачен е,
когато изкупуват
целите му изложби.

„Защо ми отнесохте душата -
къс по къс?“ - Пита.

ГЕОРГИ УРУМОВ – КАЛИАКРАТА

Ветровете са гъвкави четки.
Диоскурите дават огъня,
бурите са от тебе.

Върху олтара им на Калиакра
размесваш изгревите със залезите.

Изгрев до залез са главите на Диоскурите -
една до друга, глава нагоре, глава надолу,
да не остане денят без нощ.

Близнаци са и двете Добруджи,
съберат ли се всичките ти картини -
Добруджа става една.

Разговарят Диоскурите с Кабирите
от графиките на сина ти
на езика на Великите Самотракийски богове.

Крачиш по сакрата на Калиакра
/посвещението в пещерите -
от вечност във вечност./

Чуват се богинята Кали
и Кали-Кали-Калиопа.
Кабирите сменят световите
пред очите ти -
да те видят какво от тях
ще направиш.

Бързаш, бързаш да покажеш
на момчетата си
как боите на душа стават
върху листа лилав на метафизиката.

Бързаш да нарисуваш внучката си
как се къпе в искрите на морето

половин век преди да се е родила.

РЪКАТА /НА ЗЛАТЮ БОЯДЖИЕВ/

Когато
едната ръка
на пръчка
стана,
духът му
заповяда
на другата
бързо
да се научи
да рисува.
С нея -
непослушната,
нескопосаната
лява -
си измайстори
Златювия свят,
в който
и цървул,
и капа -
от чисто злато -
като живи
мърдат
и щъкат.
Щръкналата
четина
на селото
е облазена
с псета
като с въшки -
по-стръвни от тях -
прасетата.
Кокошките -
и те ще изкълвят
на селото
очите.
Дървото му -
прораснало
през трите свята.
И трите -
гъсто заселени
с чешити
и със твари -
Радичкови герои
преди да се е появил
Радичков.
/Добре че Нане
не е наминал -

да го отсече./

А усмивката
на Милю
е побрала цялото
Филибе -
щедро с пръски
го ръси.

ЦАРСКИТЕ ПРЕСТОЛИ /НА ЦАНКО ЛАВРЕНОВ/

Четката му-
архитект
на невиданото -
вдига
манастир
след манастир,
все бели,
църкви -
все Цар Симеонови,
и град до град,
излезли
под перото
на Йоана Екзарх.
Стрехите
на Рилския
преливат
в хоровода
от сводове
на Атон.
Зидовете
ограждат -
китайски стени -
свещените
пространства
на монаси
и боляри..
По Улицата
на камилите
в Пловдив
се разхождат
камилите
на къщите
с товари
от Персия
и от Египет.
Пендарите
на калдаръмите
плащат
на художника
за гладорията.

СКИТАЛЧЕСТВАТА НА СИРАКА /СИРАК СКИТНИК/

Сирак си е -
сам баща и майка
и тежко наследство.

Скита Скитника,
пощи пищността на всемира,
рие с лопата -
има толкова Авгиеви обори
за чистене,
толкова съвести – за свестяване,
толкова много бъдеще -
за пробуждане.
Словото се меша с боята -
той върти любов
и с едното,
и с другото
едновременно.
Трябва хамалуване
на толкова Хималаи,
за да изплува Шамбалата
на истинското.

ЛЪКЪТ НА ЦИГУЛКАТА /НА СТОЙКА МИЛАНОВА/

Лъкът на цигулката
как дръзко, без капчица
колебание знае какво да прави -
тегли, изтегля лъч по лъч
от лъчите орфически на земята.
Съединява ги с лъчите от Космоса
и тогава става страшно -
публиката попада неопомнена
във вихъра на кълбовидна мълния.
И вече да побегнеш от страстта
е невъзможно - ти си в центъра и,
не можеш да я изслушваш отвън,

плачи, вий, терзай се, разкъсвай се,
всичко вече е твоя страст,
не само на Григ и на Цезар Франк.

Каква ли цигулка
трябва да носиш -
не, не тази в ръката, в душата,
та да извадиш
от най-дълбокото
най-високото.

ВИА МАРГУТА /НА АСЕН И ИЛИЯ ПЕЙКОВИ/

Скали от Бегликташ
и Белинташ са се отронили
в ателието на Виа Маргута,
без тях нямаше
да го има Рим на Асен,
както без Еней
нямаше да го има Рим.
В бюстовете каменни
и бронзови
отвътре напират
достойнство безименно,
бронзовата глава на Севт
до екстатичните жени
на Андрей Николов.
Емигрантът
е изнесъл недекларирана
по митници
цялата памет българска -
дори за нещата
лежащи в земята,
още неоткрити,
така както брат му Илия
рисува планети и звезди
още неоткрити
и невиждани,
звездни ерозии
и рождения,
космоси от борбите
на неведоми сили.
И ако горчивина деформира
устните на моделите,
когато са усмихнати,
и ако мъка дълбае
очните ябълки
до дупки страшни сред урви,
и ако склуптората на Леонардо
напомня на развялото расо на Патриарх Евтимий,
и ако Борис Христов
има облика на бог Саваот в небесата,
творящ сред гърмове и мълнии
човечеството на бъдещите
радости, но и на скърби непрестанни,
и ако космосите Илиеви не са ренесансови небеса,
а конвулсии на хаоса,
то всичко това идва
от българските диви и тежки веселия
сред кукерски маски озъбени,
то идва от българските драми несвършващи,
от които и емигрантът

не може да мине в емиграция,
както мозъкът човешки
не може да емигрира
от своите мисли.

НА СТЕФАН И СИМЕОН ГРУЕВИ

Живот като на картинка.
За единия – чужбината,
света като наслада,
с жените, втурнали се насреща му
като просторите в желанието
да бъдат обладавани, пак и пак,
копнежите, въплътени в реалност
на мига, в който са се пръкнали,
Одисеите, завършващи винаги
с откриването и превземането
победоносно на Америка.
И Словото, създало творчество,
короновало го с корона без бодли..
За другия – родината
и нейните лагери,
судът, полицията тайна и явна,
полетата за принудителния труд
на новите заточеници,
болестта, самотата,
изолацията в изолатора
за хора различни.
Словото му и то – не книги,
а дневник на какафонията от илюзии,
никога несбъднати.

Когато на невъзвращенеца
вече му бе разрешено
да се завърне, изрече -
няма да остана тук,
душата на този народ
е вече променена.
Доказателство -
братовата му съдба.

ИСТОРИИТЕ, ЛИТЕРАТУРИТЕ /НА ХРИСТО ОГНЯНОВ/

В багажчето -
миячката носия на майка му
като Библия и – бегом,
бегом през чужбините,
колкото може по-далече
от родината и сигурния край.
И оттам, от най-далекото -
пак на бегом – обратно

по пътищата,
които все до България водят,
преравяне на библиотеките
и пространствата духовни
в изнемогващите усилия
на интуицията -
да обеме литературата
и историята,
древна и съвременна
на родината, поставена под ключ.

Завърна се с купища
свои книги
под мишница
и той, пътешественикът
през океани и
континенти,
предприе последното си,
най-важното си
поклоническо пътуване
към най-голямата си любов -
от село на село,
от град на град,
Отец Паисий
на емиграцията
събираше материали
за следващия живот.

ЖИВОТ ПОД ОБСАДА /НА СЛАВКА ДЕНЕВА/

Стаи в стаи,
кътчета, къшета,
интерьори,
коридори в коридори -
рисуваш затворничеството си.
По изпразнените от човеци улици
храниш уличните псета,
прехраната идва не от картините,
а от боядисваните фотографии.
Картините се гледат
една друга
поради липса на зала
и публика.
В изгнаничеството ти
от новото време
имаш верен спътник – баща си.
Изкуството на двама ви е
като домът ви – приют за бездомни.
Пазвите гъсти на кармина,
проблясъците изтощителни
на синьото и златното -

славата им единствено
светлината я разнася.

Живот като под обсада.

СТРАННИК В НОЩТА /НА ГЕНКО ГЕНКОВ/

Дерат усмирителните ризи
на облаците дървесата ти,
гърчат се, скърцат, не се оставят
да бъдат опитомявани,
подрязвани, изправяни -
криви нокти, копита черни,
побити в небесното лице -
нищят го - лента по лента -
като обвивката на мумия.

А лицето от Автопортрета ти
сякаш с нож е рязано
от мазките грапави.

Всичките ти концлагери и психиатрии -
в късовете нарязана плът.

„Действителността е безумна!“ -
обявяваш - и тръгваш да виеш
с бездомните кучета
„Странник в нощта“.

ЧАНОВЕТЕ /НА РАДУЛ ШИШКОВ/

Чанове те
са късове скали
от Родопите,
разлюляни
от гласовете
на петлите ти,
зейнали
по съмнало.
По японските
калиграфии
на картините ти
цветовете
се плъзгат едни
в други
влюбено.
Венециите ти
са късове
мозайка,
пристигнала
с корабите

от Византия.
Най-често
човек може
да те открие
сред портретите
на приятелите ти,
които си нарисувал.

ДЖАЗ /НА ЙОАН И МИЛЧО ЛЕВИЕВИ/

Ритъмът на
природните форми,
женските форми -
наслагват се
задъхано,
настръхнало,
настигат се,
самопораждат се,
издигат се,
потъват
нейде
в меки бездни.
Материята
се сгъстява
до невъзможното
напрежение
на антиматерия.

Телата
в картините
на Йоан
изпълняват
джаза
на Милчо.

АКРОБАТИКИ /НА СТОЯН ЦАНЕВ/

Акробатиките на петната
по изтеглените в очакване и трепет
полюляващи се паяжини
на желанията.
Пирамиди жонглират
и търсят равновесие,
покълват с върховете си
в други пространства,
кръгът дири да затвори
някого като семка в плод,
за да зреят заедно.
Метафизиката като
цветни петна,
изникнали пред очите,

затворени срещу слънцето.
Владетел на какъв слух
трябва да бъдеш,
за да уловиш разпукването
на съзвездията от цветовете
сред гънките женски на хаоса.

БРЕГОВЕ /ПО КАРТИНИ НА ВАНКО УРУМОВ/

На Масата за двама
чайките пируват,
двамата гонят
блясъците на вълните,
превърнали се сами в пяна.
По мраморните стъпала
на империите
Бяг е разпилял шапки и шалове -
Бяг - винаги по-вечен от империите.
До Сибирския самовар
се разминават безвъзвратно погледите
на мъжа и на жената,
тя гледа към огнището на дома,
той – към вратата.
Нейде в тъмното
е Достоевски,
отказал се е да пише романи,
смирено отпива от чашата чай
и чака кога и на коя планета
красотата ще спаси света.
Вакханките с бедра
от лунен рог,
разхождащи се
по мозъците на Кабирите,
свидетелстват -
светът вече веднъж е бил
спасен от красивото.
Тела на мраморни статуи
се пожелават
с цялата страст на плътта.
Златните люспици на Плажа
носят непомерния товар
на цялото море -
от пластовете буря
до прозрачния лазур.
Съедини ли човек Бреговете,
ще получи пастта сладка,
изнемогващата на Залива,
който като Великите Богове
никога не напусна -
какво е изкуството
без вяра и вярност.

ОБРИЧАНИЯ /НА АТАНАС ЯРАНОВ/

Обричанията
на всеки жест
върху оброчището
на историята.
Родното -
в древността
на душата ти.
Дедите -
не като минало,
а като живо съзнание -
будно, пребъдно -
в единиците
като теб.
Плът в човките,
крила по мишците -
хората-птици
и животните-хора
едно хоро
ги е завъртяло -
кръгът му -
и великденско яйце
и Онгъл.
Как ли си удържал
в самия център
на енергиите,
завихрени
от петите
на поколенията.

ХАРАКТЕРЪТ, ТАЛАНТЪТ /НА СЕСТРА МИ МАРЛЕНА/

„Характерът -
по-рядко притежание
и от таланта.“
Характерът ти -
като планините,
дето са ти до колене,
планините,
в които си сляпо влюбена.
Свободна
и незаробвана.
„Те не са свободни хора“ -
казваш за тези,
с които разликата ти е
от земя до небе.
Не – колкото
толкова,
а цялата свобода,

тук и сега.

Пантеоните нарисува
със затритата Надя
и Людмила, жива сварената,
Пантеони за тези,
за които памет
не беше предвидена.

Трупат се скиците,
тълпят се хората -
народът ти сякаш иска
да бъде нарисуван
тъкмо от тебе.
Образите -
в движение -
сами скачат в листа,
прожектират се
през очите ти,
бързайки за някъде.

Като наш Домие
нарисува клошарите
/Защо ли тях никой
от художниците
не видя?/

Женски Винсент,
зарови четка
в слънцестоенията
на слънчогледите,
в гранатовата градушка
на гранките люляк.
Бе не само Винсент,
но и Тео,
когато ме измъкна
от хлъзгавия пласт
между Битие и Не.

Четката ти възлиза
по урви и по орляци,
възсяда облаци
с ренесансови цветове,
пие от златното
и от небесното - да ни опиеш.

Планините се възправят
заедно с тебе на възбог,
пазени от каменните идоли
на равногорските ти баби,
яли и пили с вечността.

Свиват и разгръщат крила
акварелните перуники,
острят копия
тризъбите кули
на лалетата диви,
розите са слънчеви паяци,
оплели в мрежите си цялата долина -
розова и царска.

И пак перуника дива
подава ангелът благовещенски
на родопската ти Дева Мария.

От стенописите ти
молитвата
сама снизхожда
върху устните.

НЕЗАВИСИМ И В НЕВЪЗМОЖНОТО /НА РАШКО СУГАРЕВ/

В тебе се събират пътища
от много посоки и от много далече -
от това този тропот и ропот -
сякаш си живял в няколко свята едновременно.

От главата до петите - толкова друг,
независим и в невъзможното.
От племето изчезващо на праведните,
дето правдата с крина я мерят -
зърно да не изпуснат.
Не през широки пръсти.
Монах-езичник в Ордена на Словото
със скиптър на иронията -
под нея прекарваше стореното.
А челюстите тракаха,
ти - помежду им.
„Чистим - казваше -
като малки птиченца
дупките между зъбките
на крокодилите.“
В книгите ти козлето се пръкваше
по богомилски с осем крака -
между тях се ширеше
света – рунтав и опак,
сторващ чудо след чудо -
ни да го вържеш, нито натириш.
И толкова смешни в тях - малките хора,
дето са някога толкова големи.
Реват и се дърпат като магарето си
на моста - и са едновременно

двата бряга, дето все ги разпъват.

Думата ти гръклян прегрива,
водата на кръв с нея става.

Държат те под ключ.
Въобразяват си,
че са вратарите на вечността.
Или – самото време,
дето отсъжда.
А колегите ти с изданията
и преизданията
кипро-гузно мълчат.
Пак ли жилото неудобно боде?
Или плиткото няма аршин
за дълбокото?

Словоплетстват и отминават,
без да отчупят нито къс от просфората ти -
за причестяване.

ЗАГАДКАТА /НА ДИМИТЪР ЧИЛИКОВ/

Изследователят на загадките -
сам загадка.

Дали защото бе обсебен
от истината за траките,
истината го пусна при себе си,
в коридорите и лабиринтите си,
най-дълбоките, в които друг
не бе стигал?
„Нокътчетата, вижте нокътчетата -
шепнеша с очи озарени -
вижте нокътчетата
по тракийските чирепчета,
за да ви е ясно
откъде се е пръкнал
клинописът на Шумер.
А Ситовският надпис
сам Енох го е писал,
разтапял е скалата с пръст.“

Откровенията
капеха като свещ
от Хималаите на душата му,
из която хиляди шерпи
носеха хиляди томове книжнина.
Шамбалата на прозренията му
се движеше - ту тук, ту там –
вечно движещ се свят

между световете.

Ако го бяха подкрепили
не и с ръка, а с пръстче,
какво ли още щеше
да извади на видело.
/А той едва събираше стотинките
за хляба, че и за лекарствата-
като народа си./
„Какво я чака - питаше - страна,
в която взривяват скали със знаци
от неолита и изливат бетон
върху тракийската Атлантида?“

Знанието му - дарено -
на близки и на далечни.
Колко ли книги
от неговите прозрения
ще бъдат още написани?

ОПОЗОРЕНИТЕ /НА ТРАЯН РАДЕВ/

Не се оглеждай за Строители,
не се оглеждай за Рушители.
Строителите никога не са
същите. Нито Рушителите.

Трудно се диша затрупан
под тежестта на неиздадени
ръкописи - свои и бащини.
Като струг стърже гладът
месата, както студът - костите.

В Съвременна България,
оглозган от мизерия,
не от свинете на Персин,
умира синът на автора
на Съвременна България.

Смисляме ли
що си сторихме?

ПОКЛОНЕНИЕ ПРЕД ХУДОЖНИЧКАТА /НА ЕЛЕНА КАБЛЕШКОВА/

Първо ще ни изкъпе
в море от бистрота,

сетне ще ни отчупе
късчета от Христовата
плът – да има

Възкресение
за всеки.

Тупти четката и-
по-трепетна
от сърце на врабче,

сипе пера
от млада хубост
от звездното си гнездо.

Ята от мазки-
по-прозрачни
от крилата
на морско конче.

Не я търсете
другаде
старинната
Каблешкова кръв,

тече си тя
в картини
като
огнени пещери

и картини
като недра
изумрудени,

картини,
в които времената

се самооплождат -
влизат в едната
рамка, излизат
през другата,
танцуват като
за последно.

Пасат, пасат
душите

несвършващите
пасбища
на нейния дух.

Всичко е вече
до шушка раздадено,

за себе си

нищо не е оставила -
дори дъх за после.

Но четката
тъничка
от точката
е направила
запетая -

и крайт
е станал
безкрай.

ЗА НАПИСАНИ СТИХОВЕ /НА ЙОРДАН РУСКОВ/

За да можеш
спокойно да се гледаш
в лицето,
трябва да имаш лице,
каза моят приятел
чужденец.

Лицето ти - от гроба на затвора -
чисто-пречистено - бяла кост.

Пет години сякаш в земята
за написани стихове.

Не отделиха и пет минути -
да ги прочетат.

ЛАГЕРНА ПОЕЗИЯ

Не става дума
нито за Благо Магарето,
нито за Шахо и Ръгжева вътре.

Възхваляват се
цветя, облаци, жита,
и най-вече любовта,

Това са писмата им
без цензура до любимите.

Неизпратени никога -
за осъдените на изчезване
поща не се е предвиждала.

Под вдигнатите тояги -
пак думи на нежност,
те други не знаят.

БОРИС ГЕОРГИЕВ И ТЕОДОР ТРАЯНОВ

Двамата – единосъщни,
очите на сърнетата на художника
в горите еленови на поета,
сенките на индийските принцеси -
в замъците от строфи,
преплитат се линиите и цветовете,
извиват се на лиани,
разливат се на заливи,
плуват – острови
от неznайни цветя,
бялото е ухание.
Душата на ближния -
единствен фар и утеха
в приboя на скърбите.
Разчитат се взаимно
чрез слово и багри.
Поетът на Пантеоните
няма друг Пантеон
освен портрета,
нарисуван му от Изгнаника.

БЪЛГАРСКИЯТ ГАНДИ /НА ЙОРДАН КОВАЧЕВ/

Само козичката я няма,
иначе всичко е
както при Ганди -
и единението със света
чрез самоотричане,
и образа на аскета,
и решението
да служи на другите,
не на себе си.
Лигата за правата им
е само следствие
от това решение,
както затворът
и лагерите.
Преводачът
на мистиката
на Тютчев
изучава
мистиката
на душата
зад решетки.
Бея са си взели
пазвантите
като са
вкарали в килията

най-стръвния
защитник на оключените,
насилието за него
е само повод
за каляване на волята.

ТЕЖЕСТТА НА БОИТЕ /НА ИВАН ГЕОРГИЕВ-РЕМБРАНДА/

Българските Рембранди
боси и голи ходят
и никой не е чувал,
че ги има,
така непотребни там,
където мярата
е единствено
манджата, ракийката и парата.
Килограми боя тегнат
по платната му оловни,
пирамиди от напластяване
се издигат от основата,
моделират склуптури
от стълби, решетки,
кълбовидни мълнии,
завъртяни във вихри
космически
и в коремни торбести.
Лицата и те – жълти, зелени,
колоси и циклопи
на ежедневието,
обидено гледат, навъсено,
красотата е в туй
да се изрази грозотата.
Не стават за палати
и зали барокови,
най-добре стоят там -
сред мизерията дива
на дома му.

УБЕЖИЩЕ /НА АСЕН ХРИСТОФОРОВ/

Мацакурци са си същите-
и петел да ти продадат,
едноок ще е,
от твоите писания
нищо не вдяват,
нито пък за нещо
ги имат.
В едно са сигурни -
че не си един от тях,
че си черната врана,
където и

гнездо да свиваш.
Самотиите тътнат
с тибетски рогове
в хижата
на последното ти
убежище -
и то беззащитно
като всичките ти останали
тъй умно измислени
скривалища.
Но мацакурци
пак на тебе чакат
да ги опишеш,
ако и хич да не
се харесват
в описанията.
За тебе – само
фантазията,
с нея си крачиш
с магаре из Рила
и си вземаш за дружина
когото си искаш.
Само в нея
е свободата ти.

ЗА ХОРАТА БЕЗ БЪДЕЩЕ /НА БЛАГА ДИМИТРОВА/

За едните -
цялото бъдеще,
за другите -
и миналото не е тяхно.
Познаваше,
как добре познаваше
хората
без бъдеще,
без които би загубила
вяра във бъдещето -
най-близко от тях
до тебе – баща ти.
Един живот -
посветен на тях,
в опита да изградиш
бъдеще
на хората без бъдеще.
Как повтаряше баща си
в опитите
да светне
в дома на родината,
както когато
баща ти оправяше
бушоните-

да бъде прогонено
тъмното
с всичките му
прилепи
и призраци.
Накрая не може
да не си питала -
желаното
било ли е възможно.

СЦЕНАТА /НА РАДКО ДИШЛИЕВ/

Когато са ти измъкнали
сцената под краката -
единственото,
което си могъл да правиш -
останали са думите
за другата, по-необятната
сцена – на съзнанието ти.
На нея сам си раздаваш
ролите и сам си си
режисьорът.
Самотата на актьора
без театър,
самотата на интелектуалеца,
изоставен от народа си,
който не може вече
да припознае за свой -
в колко много пиеси
и в колко много актове,
надявайки се
да са все предпоследни.

АДАПТАЦИЯ /НА АНТОНИ ГЕНОВ/

Адаптацията на душата
към света не като твоя воля
и не като твоя представа.
Изира я във филма,
за да намерят
душите нежни
пътя към себе си.
Сетне, когато животът
ти отказа
място под слънцето,
все така тихо
и все така фино
с душата на Волон
в гърдите си
се стопи
незабелязано

сред халогенните
образи
на твоите роли.
Татърът ти оказа
по-голяма
вярност
от живота.

МЪЛЧАНИЕТО НА ПОЕТА /НА БОРИС ХРИСТОВ/

Поетът на
Самотния човек
се обви
в мантията
на самотата
и направи
Честен кръст
за мълчание.
Най-големият
талант на България
с мълчанието си
смирено
произнесе присъда
за състоянието
на душите.
Не пожела
да кряка в блатото,
не пожела
да увеличава
дебицелите на хаоса,
представен
от някого за ред
и хармония.
И той като
Константин Павлов
ще мълчи десетилетия
в корема на рибата,
на литературата българска,
която даже няма да гадае
какво е загубила
с мълчанието му.

ХУДОЖНИКЪТ НА ГРАВЮРИ /НА ПЕТЪР ЛАЗАРОВ/

Вдига прах и пепел
длетото,
прахта и пепелта,
натрупани
върху пластовете
съзнание,
изкуството

като съзнание,
поникнало
върху съзнание.
Вади водните знаци
от хартията на времето
археологът
на съзнанието,
сплита чувства
на хора от епоха в епоха,
Доре се опитва
да е Данте,
Коре от античния храм
се влюбва
във философа Ренесансов,
когото никога няма да срещне,
Жар птицата -
в шамана, чиято
глава е украсила
с перата си.
Зад гърба на гравьора
наднича Лао Дзь-Боян,
докато линиите
от китайските гравюри
изпъват любопитни жили
в неговите.
Китайското момиче,
което разглежда
отпечатъка,
по-голям от самото него,
се изгубва сред
джунглата от форми
и не дири
път навън,
ще остане върху хартията
да си спомня
Златния храм.
В длетото му
скърцат като пера
длетата на Дебърските
дърворезци,
пригвоздили го
към родината -
видение в далечината
зад пелени от сняг,
под него прорастват
дърветата
на поколенията,
длетото свързва
стръкове на роза,
която не може
да увехне.

Напразно гравьорът
тъгува,
че е последният
гравьор -
към него са се
протегнали вече
ръцете на бъдещите
гравьори,
макар и още
недостигнали го,
въздухът край него
гъмжи
от още невръзаните
в човешкото
съзнание
гравюри.
Нищото
и то е съзнание.

ПЪРВО ИЗДАНИЕ

ПЛОВДИВ

МАЙ 2013

Автор: Кристин Юркова
Художник: Кристин Юркова
Издател: Кристин Юркова

www.smilegallery.eu